

Freds rörelsen i Kungälv

Föreläsning av Sören Sommelius 2018-01-31

Assar Wixe hälsade ca 20 åhörare välkomna och presenterade kvällens föreläsare – Sören Sommelius, som talade över temat **Bygga fred med fredliga medel.**

Sören Sommelius, författare och kulturjournalist, började med att säga att människor inte förstår hur viktigt det är med fredsfrågan. Hans eget intresse väcktes av kriget i Jugoslavien, ett land som han har besökt ett 20-tal gånger, ibland tillsammans med fredsforskaren Jan Öberg. Sören har skrivit fyra böcker om propaganda och andra mediefrågor samt ett tiotal böcker om andra ämnen t.ex. Chile, USA och Auschwitz. Han arbetar också som journalist på Helsingborgs Dagblad.

Sören oroades av dagens krigspropaganda och all desinformation från journalister om hotet från Ryssland. Både Lars Ingelstam och Sven Hirdman har uttalat sig om att krigshysterin om Ryssland är både obegriplig och farlig. Är Ryssland en aggressiv stormakt? Det är tveksamt, säger Sören. USA har en försvarsbudget på 611 miljarder dollar, Kina på 216 miljarder dollar och Ryssland på 69.

Dock anser han att risken för krig har ökat. Krig av misstag kan inte uteslutas och 7000 Nato-soldater är stationerade nära ryska gränsen. Han delar Sven Hirdmans åsikt, att krigsfaran för Sverige inte ligger i ett ryskt angrepp utan i den spända säkerhetspolitiska situationen i Nordeuropa mellan öst och väst och Sveriges dåliga relationer med Ryssland. Det bästa vi kan göra är att försöka minska spänningarna.

Lärdomar som Sören har dragit från kriget i Jugoslavien är att krig föregås av propaganda och vapenhandel. Propagandan handlar om vi och dem, de goda och de onda. Onda stater personifieras ofta av onda män som Ryssland och Putin. För närvarande är de goda Sverige och Nato och de som kritiserar Nato kallas för Putins lakejer.

Vad kan vi göra för att lindra en konflikt? Vi borde skapa bättre relationer med Ryssland. Vårt grannland Finland går en helt annan väg. De har goda relationer med Ryssland, även om de inte accepterar Rysslands politik. Vi bör också se en konflikt ur den andra partens perspektiv. Nato har ca 7000 soldater vid den ryska gränsen, bl.a. i de baltiska staterna. Är det bra att ha Nato-trupper där?

Nato-övningen Aurora, som genomfördes 2017 och kostade 600 miljoner kronor, är ett annat tveksamt företag. Enligt Sören var syftet att närma oss Nato och kanske också att provocera Ryssland. Ryssarna genomför en övning (Zapad) vart fjärde år och Aurora ägde rum samtidigt. Varför? Dessutom är pansarkryssaren Aurora en symbol för den ryska revolutionen. Under Aurora-övningen placerades skarpladdade missiler på Öland och det diskuterades möjligheten av en Nato-bas på Gotland. Det finns redan tre baser i Norge och en i Danmark. Konfliktrisken har alltså ökat med skarpladdade missiler i Östersjön, användningen av namnet Aurora och våra dåliga relationer med Ryssland. Dessutom spär de stora tidningarna på med spekulationer om risken för ett nytt storkrig (Svenska Dagbladet).

Sören Sommelius tog också upp frågan om kärnvapen. Han gladdes åt att Nobels fredspris tilldelades organisationen ICAN, som arbetar för att avskaffa kärnvapen och har 400 medlemsorganisationer i 100 länder. Sverige har sedan bombningen av Hiroshima 1945 varit för att avskaffa kärnvapnen, även om det uppstod en politisk strid om en svensk atombomb på 60-talet. Nu har det återigen uppstått en strid om kärnvapen. FN har utfärdat en konvention om förbud mot kärnvapen, som 122 länder har

antagit, däribland Sverige, och som nu skall ratificeras. Nio av tio svenskar är för en ratificering, men de politiska partierna är oense. USA hotar nämligen med att vi inte får någon hjälp av Nato vid en krissituation, om vi ratificerar konventionen. På den nyligen genomförda försvarskonferensen Folk och Försvar nämndes inte kärnvapen alls.

Sören anser att vi måste fortsätta att kämpa för att Sverige skall vara en kärnvapenfri son. Finland har redan ett förbud mot kärnvapen. Tidigare införda förbud mot minor, klusterbomber och kemiska vapen har varit verkningsfulla. Dessutom måste vi kräva en folkomröstning om ett Natomedlemskap. Sverige har varit alliansfritt i 200 år och måste så förbli enligt Sören. Ett Natomedlemskap skulle innebära att Nato blir viktigare än FN, att vi får Natobaser i Sverige och svenska soldater kommer att finnas i Baltikum, Irak och Afghanistan t.ex. Det innebär också en fördubblad försvarsbudget.

Sören avslutade med att säga att bästa sättet att uppnå fred är att söka fredlig samverkan och att bygga relationer med Ryssland. Det finns exempel på när detta har lyckats vid andra konflikter, t.ex. i Indien, upplösning av unionen med Norge, apartheids avskaffande och Sovjetunionens upplösning.

Efter fikapaus blev det tid för frågor, bl. a. om hur denna rädsla för Ryssland och Putin har uppstått.

Sommelius anser att medierna spelar en stor roll i det. Krig uppstår ofta av rädsla. Det kan motverkas genom att efterfråga fakta. Dagstidningarna har blivit tillbakaträngda av fler och nya mediekanaler. Viktiga frågor kommer inte upp. Vi skall misstro medierna, anser han.

Assar tackade Sören Sommelius för hans medverkan och överlämnade Kenneth Gustafsons bok om Thomas Thorild samt avslutade mötet

Kungälv 2018-01-31

Märit Larsson